

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji

KGP – 4101-005-06/2014

P/14/021

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa

T +48 22 444 56 92, F +48 22 444 55 94

kgp@nik.gov.pl

Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/14/021 – Wsparcie rozwoju innowacyjnych przedsiębiorstw środkami Unii Europejskiej w ramach Działania 4.3 i 4.5 Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji.
Kontroler	Marzena Antoniak, upoważnienie do kontroli nr 92466 z dnia 22 września 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Stora Enso Narew Sp. z o.o. , ul. Armii Wojska Polskiego 21, 07-401 Ostrołęka.
Kierownik jednostki kontrolowanej	W skład Zarządu Spółki wchodzi czterech członków: Petri Paakkanen – Prezes Zarządu (od dnia 10 czerwca 2014 r.), Rafał Kulesza – Wiceprezes Zarządu, Małgorzata Jolanta Majewska – Członek Zarządu, Joanna Jakubów – Członek Zarządu. Poprzednio funkcję Prezesa Zarządu Spółki pełniła Małgorzata Jolanta Majewska. Spółkę reprezentuje dwóch członków Zarządu lub jeden członek Zarządu i prokurent. (dowód: akta kontroli str. 3-35)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości¹, działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Formułując ocenę, Najwyższa Izba Kontroli uwzględniła w szczególności:

- wysoki stopień zaawansowania realizacji projektu,
- wysoki poziom otrzymanego dofinansowania (91%),
- nieprawidłowe wypełnianie wniosków o płatność, tj. naruszenie §7 ust.1 pkt 1 umowy o dofinansowanie,
- nienależyte przechowywanie dokumentacji związanej z realizowanym projektem, tj. naruszenie §10 ust.22 umowy o dofinansowanie,
- stosowanie innej nazwy projektu, niż określona w umowie o dofinansowanie na stronie internetowej Beneficjenta, oraz na tablicy informującej o projekcie, zlokalizowanej przy wejście do siedziby Beneficjenta.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Zgodność realizacji projektu z postanowieniami umowy o dofinansowanie.

1.1. Przedmiot projektu.

Opis stanu
faktycznego

Kontrolą objęto projekt nr POIG.04.05.01-00-021/10 „Wdrożenie innowacji technologicznej i produktowej w branży papierniczej” dofinansowany w ramach działania 4.5 Wsparcie inwestycji o dużym znaczeniu dla gospodarki o priorytetowej 4 Inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka², 2007-2013. Projekt został uznany za inwestycję o dużym znaczeniu dla gospodarki, zgodnie z § 8 ust. 2 pkt 1 *rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 8 maja 2009 r. w sprawie udzielania pomocy finansowej dla inwestycji o dużym znaczeniu dla gospodarki w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007-2013*³. Pomoc udzielona na realizację projektu podlega notyfikacji Komisji Europejskiej, zgodnie z §7 *rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 8 maja 2009 r.*

Celem projektu, określonym we wniosku o dofinansowanie, była dywersyfikacja produkcji poprzez budowę nowego zakładu produkcyjnego i wdrożenie innowacyjnej technologii produkcji znacząco ulepszonych niskogramaturowych papierów, służących jako surowiec do wytwarzania tektury falistej i opakowań. W celu realizacji projektu, wnioskodawca dofinansowania - Spółka Stora Enso Narew Sp. z o.o.⁴ zaplanowała 30 zadań i określiła ich koszty. Kosztami kwalifikowalnymi objęto 27 zadań. W wyniku realizacji projektu Spółka planowała wprowadzić produkty o obniżonej wadze w stosunku do dotychczas oferowanych na rynku przy zachowaniu, bądź podniesieniu walorów techniczno-użytkowych.

W dniu 2 listopada 2010 r. Spółka złożyła w Departamencie Wdrażania Programów Operacyjnych MG (Instytucji Wdrażającej)⁵ wniosek o dofinansowanie realizacji projektu nr POIG.04.05.01-00-021/10 „Wdrożenie innowacji technologicznej i produktowej w branży papierniczej”. Na pisemne wezwanie IW/IP II, Spółka uzupełniła wniosek w dniu 10 grudnia 2010 r., ponieważ w trakcie jego weryfikacji stwierdzono uchybienia formalne dotyczące klasyfikacji działalności, źródeł finansowania, wskaźników produktu i rezultatu.

W lutym 2011 r. IW/IP II poinformowała Spółkę o niezakwalifikowaniu do wsparcia, wniosku o dofinansowanie z uwagi na niespełnienie kryterium merytorycznego obligatoryjnego w brzmieniu „Informacje zawarte we wniosku lub załączone dokumenty potwierdzają zdolność wnioskodawcy do sfinansowania projektu”. W marcu 2011 r. Spółka złożyła protest na piśmie w odniesieniu do zakwestionowanego kryterium i projekt został poddany ponownej ocenie eksperckiej.

W maju 2011 r. IW/IP II poinformowała Spółkę, że decyzją IZ⁶ przyznano jej dofinansowanie na realizację tego projektu.

W ocenie NIK, kryteria formalne i merytoryczne zostały spełnione dla wniosku o dofinansowanie, wnioskodawcy i projektu. Spółka określiła efekty do osiągnięcia

² Dalej PO IG.

³ Dz. U. Nr 75, poz. 638 ze zm.

⁴ Dalej Spółka lub Beneficjent.

⁵ Dalej IW/IP II.

⁶ Instytucja Zarządzająca.

w latach 2011-2019, w wyniku realizacji projektu, tj. 14 wskaźników produktu i 14 wskaźników rezultatu.

Spółka dysponowała dokumentacją potwierdzającą przedstawiony we wniosku o dofinansowanie stopień rozprzestrzeniania technologii na świecie, w branży wdrażanej w ramach projektu, a także dokumentacją potwierdzającą przedstawione we wniosku o dofinansowanie, znaczenie innowacyjności dla gospodarki światowej. Opinie o innowacyjności projektu wydały dwa instytuty naukowe, tj. Instytut Papiernictwa i Poligrafii Politechniki Łódzkiej oraz Instytut Maszyn Roboczych i Pojazdów Samochodowych Politechniki Poznańskiej. Spółka posiadała dokumenty potwierdzające, że projekt ma pozytywny wpływ na polityki horyzontalne UE wymienione w art. 16(17) rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. *ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999*⁷, oraz dokumenty potwierdzające pozytywny wpływ projektu na środowisko naturalne.

Umowę o dofinansowanie nr POIG.04.05.01-00-021/10-00 „Wdrożenie innowacji technologicznej i produktowej w branży papierniczej” zawarto pomiędzy Ministrem Gospodarki (IW/IP II) a Beneficjentem w dniu 30 marca 2012 r., tj. po upływie dziesięciu miesięcy od decyzji o przyznaniu dofinansowania⁸.

W umowie o dofinansowanie określono całkowity koszt realizacji projektu na 1 182,5 mln zł brutto, w tym wydatki kwalifikowane w wysokości 594,8 mln zł netto, które miały stanowić maksymalną kwotę wydatków kwalifikowanych na koszty inwestycji w środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne. Na dofinansowanie w maksymalnej wysokości 91 mln zł, składały się dotacja celowa z budżetu państwa w kwocie 13,6 mln zł oraz środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego⁹ w wysokości 77,3 mln. zł. Współczynnik dofinansowania ogółem wynosił zatem 15,3%, a współczynnik dofinansowania z EFRR – 13,0%.

Aneksiem do umowy o dofinansowanie, podpisanym w dniu 2 października 2012 r., tj. po upływie 6 miesięcy od dnia jej zawarcia, zwiększono całkowity koszt realizacji projektu o 9,8 mln zł, tj. do kwoty 1 192,3 mln zł. Zmniejszono natomiast całkowitą kwotę wydatków kwalifikowanych do wysokości 594,4 mln zł, a także wartość dofinansowania do wysokości 90,9 mln zł.

Ustalony po powyższej zmianie wkład własny Beneficjenta w wysokości 1 101,4 mln zł, został sfinansowany z pożyczek otrzymanych od Stora Enso OYJ na podstawie umów zawartych w 2011 r. W okresie od czerwca 2011 r. do sierpnia 2013 r. Beneficjent otrzymał od Stora Enso OYJ 266 mln euro.

Do czasu kontroli umowa o dofinansowanie była zmieniana pięciokrotnie, na podstawie aneksów zawartych w dniach: 2 i 30 października 2012 r., 7 marca 2013 r., 21 maja 2013 r. oraz 18 lutego 2014 r. Zmiany dotyczyły: sposobu składania wniosków o płatność i dokumentacji potwierdzającej wydatki, dokonywania

⁷ Dz. Urz. UE L 210 z 31.07.2006 r., s. 25 – 78. Zostało ono uchylone z dniem 1 stycznia 2014 r. na podstawie art. 153 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20 grudnia 2013 r. str. 320)

⁸ W piśmie z dnia 29 września 2011 r. Beneficjent poinformował IW/IP II, że zachowanie terminów dostarczenia dokumentacji niezbędnej do podpisania umowy o dofinansowanie, zadeklarowanych na 30 września 2011 r. jest niemożliwe ze względu na przedłużające się procedury administracyjne oraz negocjacje prowadzone z władzami korporacji Stora Enso OYJ odnośnie zapisów dotyczących umowy pożyczki. Beneficjent poprosił w tym piśmie o przedłużenie terminu na dostarczenie niezbędnych dokumentów do dnia 31 października 2011 r. i poinformował, że dokumentacja zgłoszenia „dużego projektu” zostałaby przygotowana do dnia 15 listopada 2011 r.

⁹ Dalej EFRR.

przesunąć pomiędzy rodzajami wydatków kwalifikowanych, sposobu doręczania korespondencji, terminów składania wniosków o płatność, kwot wnioskowanego dofinansowania, terminu zakończenia realizacji projektu.

W umowie o dofinansowanie Beneficjent zobowiązał się do zapewnienia trwałości projektu w okresie pięciu lat od daty zakończenia realizacji projektu.

W wyniku kontroli próby obejmującej dziesięć faktur wybranych w sposób losowy, z których wydatki Beneficjent przedstawił we wnioskach o płatność pośrednią WNP-POIG.04.05.01-00-21/10-08 i WNP-POIG.04.05.01-00-21/10-09 NIK stwierdziła, że nie wystąpiły przypadki podwójnego finansowania projektu.

(dowód: akta kontroli str. 36-1228, 1251-1343, 1351-1372)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

1.2. Zamówienia publiczne.

Opis stanu
faktycznego

Beneficjent nie był zobowiązany do stosowania *ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych*¹⁰, ponieważ nie zaistniały łącznie przesłanki określone w art. 3 ust. 1 pkt 5 tej ustawy. W odniesieniu do zamówień przekraczających wyrażoną w złotych równowartość kwoty 14 tys. euro netto i realizowanych w ramach wydatków kwalifikowanych, Beneficjent był zobowiązany (stosownie do §12 ust. 3 umowy o dofinansowanie) do przestrzegania zasady konkurencyjności, jawności i przejrzystości poprzez wysyłanie zapytania ofertowego do co najmniej trzech potencjalnych dostawców towarów lub usług lub wykonawców robót budowlanych, o ile na rynku istniało trzech potencjalnych wykonawców danego zamówienia. Równocześnie Beneficjent był zobowiązany do zamieszczenia na swojej stronie internetowej oraz w swojej siedzibie zapytania ofertowego zawierającego w szczególności opis przedmiotu zamówienia, kryteria oceny oferty, termin składania ofert (§12 ust. 4 pkt 1)¹¹.

Najwyższa Izba Kontroli ustaliła, że proces wyboru wykonawców dla przedmiotu dwóch umów o największej wartości, podpisanych w dniu:

- 14 grudnia 2011 r. na kwotę 8,3 mln euro na dostawę i montaż: rozdzielnic i panelu kontrolującego dystrybucję zasilania, napędów segmentowych, napędów o zmiennej prędkości, silników prądu zmiennego niskiego napięcia, transformatorów rozdzielczych,
 - 28 lutego 2012 r. na kwotę 8 mln euro na instalację rurociągów,
- był zgodny z postanowieniami §12 umowy o dofinansowanie.

W zakresie realizacji projektu Urząd Kontroli Skarbowej w Białymstoku¹², przeprowadził u Beneficjenta trzy kontrole w dniach: od 2 do 30 lipca 2013 r., od 4 listopada 2013 r. do 20 stycznia 2014 r. i od 13 marca do 22 lipca 2014 r.,

¹⁰ Dz. U. z 2010 r., Nr 113, poz. 759 ze zm.

¹¹ W odniesieniu do zamówień nieprzekraczających wyrażonej w złotych równowartości kwoty 14 tys. euro netto i realizowanych w ramach wydatków kwalifikowanych, zasady konkurencyjności, jawności i przejrzystości uznaje się za spełnione, jeżeli Beneficjent skieruje zapytanie ofertowe dotyczące zamówienia do co najmniej 3 potencjalnych dostawców towarów i usług lub wykonawców robót budowlanych i wybierze najkorzystniejszą spośród złożonych ofert (§12 ust. 5 umowy o dofinansowanie).

¹² Dalej: UKS.

w związku z wykonywaniem czynności w zakresie audytu gospodarowania środkami pochodzącymi z budżetu Unii Europejskiej w ramach PO IG, prowadzonego w IW/IP II. Wyniki przedstawiono w protokołach kontroli¹³. UKS stwierdził, że w przypadku 23 zamówień, z których wydatki kwalifikowane na kwotę 5 369,9 tys. zł zostały przedstawione w sześciu wnioskach o płatność, Beneficjent odstąpił od procedury konkurencyjnej. Przedmiotem zamówień było przygotowanie dzierżawionego terenu do prac ziemnych związanych z budową zakładu MP5, wykonane na podstawie umowy z dnia 1 czerwca 2011 r. (1 323,4 mln zł) oraz roboty dodatkowe (4 046,5 tys. zł), wykonane na podstawie umów zawartych w latach 2011-2013.

Przyczynami odstąpienia od procedury konkurencyjnej, wg wyjaśnień Beneficjenta złożonych UKS¹⁴, były: niemożność przewidzenia w pierwotnym projekcie powstałym przed podpisaniem kontraktu wszystkich okoliczności istotnych dla realizacji inwestycji, konieczność zmiany wstępnych założeń projektowych stwierdzonej w trakcie realizacji inwestycji wynikającej z równoległej realizacji zadań inwestycyjnych i projektowania, duże tempo prac i konieczność zachowania kolejności ich wykonania. Według wyjaśnień Beneficjenta, przewidzenie robót dodatkowych na etapie podpisywania umów podstawowych na wykonanie robót było niemożliwe, natomiast prowadzenie dodatkowej procedury wyboru dostawcy wymagałoby poniesienia dodatkowych kosztów, których Spółka nie uwzględniła w wydatkach kwalifikowanych. Opóźnienie jednych prac powodowałoby opóźnienie kolejnych i generowałoby wysokie koszty.

Beneficjent wyjaśnił UKS, że wykonawca zamówienia dotyczącego przygotowania dzierżawionego terenu do prac ziemnych związanych z budową zakładu MP5 na podstawie umowy z dnia 1 czerwca 2011 r. o wartości 1 323,4 mln zł, był jedynym możliwym dostawcą robót i usług.

W związku z ustaleniami UKS, w odniesieniu do wydatków kwalifikowanych, przedstawionych przez Beneficjenta we wniosku o płatność pośrednią nr WNP-POIG.04.05.01-00-021/10-01 z dnia 21 lipca 2011 r., dotyczących robót dodatkowych, zleconych z pominięciem procedury konkurencyjnej o wartości 571,3 tys. zł¹⁵ oraz o wartości 299,3 tys. zł¹⁶ IW/IP II nałożyła na przedmiotowe wydatki korektę finansową w wysokości 217,7 tys. zł (tj. 25% od kwoty 870,6 tys. zł) oraz zobowiązała Beneficjenta do zwrotu kwoty 33,3 tys. zł (217,7 tys. zł x 15,30%), tj. 28,3 tys. zł na rachunek Ministerstwa Finansów i 5 tys. zł na rachunek Ministerstwa Gospodarki wraz z należnymi odsetkami. W dniu 4 lutego 2014 r. Beneficjent dokonał zwrotu kwoty 33,3 tys. zł, a także należnych odsetek w wysokości 4,2 tys. zł.

Beneficjent wyjaśnił NIK¹⁷, że wydatki kwalifikowane, ujęte w sześciu wnioskach o płatność, a uznane przez UKS za dokonane z pominięciem procedury konkurencyjnej, nie zostały usunięte z tych wniosków bowiem Beneficjent oczekiwał na decyzję IW/IP II w tym zakresie.

(dowód: akta kontroli str. 36- 273, 333-339, 498-537, 1201-1204, 1251-1372)

Ustalone
nieprawidłowości

Poza opisanymi wyżej ustaleniami dokonanymi przez UKS nie ujawniono innych nieprawidłowości w tym zakresie.

¹³ nr UKS2091/WIE/722/45/13/22/015 z dnia 1 sierpnia 2013 r., UKS2091/WIE/722/70/13/41/015 z dnia 5 lutego 2014 r., nr UKS2091/WIE/722/1/14/60/015 z dnia 31 lipca 2014 r.

¹⁴ Str. 24-33 Protokołu kontroli nr UKS2091/WIE/722/1/14/60/015 z dnia 31 lipca 2014 r.

¹⁵ Wykonanych na podstawie umowy B02-2-NPM5-01092, zawartej w dniu 29 listopada 2011 r.

¹⁶ Wykonanych na podstawie umowy A06_NPM5-01043, zawartej w dniu 21 lipca 2011 r.

¹⁷ Wyjaśnienie zawarte w piśmie z dnia 3 listopada 2014 r., skierowanym do kontrolera NIK.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

1.3. Efekty realizacji projektu uzyskane przez Beneficjenta.

Opis stanu
faktycznego

Termin zakończenia realizacji projektu, ustalony pierwotnie (w umowie o dofinansowanie) na dzień 25 stycznia 2014 r. został przesunięty do dnia 15 czerwca 2015 r. na podstawie aneksu do tej umowy, podpisanego w dniu 18 lutego 2014 r. We wniosku przesłanym do IW-IP II w dniu 11 grudnia 2013 r., Beneficjent uzasadnił prośbę o zmianę terminu zakończenia realizacji projektu „skomplikowaniem technologicznym inwestycji” i w związku z tym m.in. niedokonaniem ostatecznych odbiorów wykonanych robót, koniecznością wdrożenia drugiego etapu budowy oczyszczalni ścieków, a także koniecznością modyfikacji prac związanych z zagospodarowaniem terenu i wykonaniem infrastruktury towarzyszącej na terenie zakładu, przygotowaniem terenu do budowy kotłowni rezerwowych, urządzeniami systemu transportu odpadu, maszyny papierniczej wraz z wyposażeniem i infrastrukturą towarzyszącą.

We wniosku o płatność pośrednią nr WNP-POIG.04.05.01-00-21/10-09, złożonym w IW/IP II w dniu 4 sierpnia 2014 r. Beneficjent wskazał, że realizuje zadania objęte działaniami, zgodnie z aneksem do umowy o dofinansowanie z dnia 18 lutego 2014 r. W 100% zrealizowano cztery zadania. Powyżej 90% zrealizowano 12 zadań. W przedziale od 60% do 90% zrealizowano dziewięć zadań. Poniżej 60% zrealizowano dwa zadania. Beneficjent nie rozpoczął realizacji jednego zadania (budowy ujęcia wody) w związku z nieotrzymaniem ostatecznej decyzji Komisji Europejskiej (KE), która zgłosiła wątpliwości odnośnie tej budowy na obszarze „Natura 2000”¹⁸.

Beneficjent otrzymał pozwolenia na użytkowanie inwestycji. Produkcja znacząco ulepszonych produktów w wersji testowej rozpoczęła się w styczniu 2013 r.

W celu otrzymania dofinansowania Beneficjent złożył dziewięć wniosków o płatność pośrednią w dniach: 2 maja 2012 r., 31 lipca 2012 r., 11 lutego 2013 r., 30 kwietnia 2013 r., 31 lipca 2013 r., 7 listopada 2013 r., 29 stycznia 2014 r., 29 kwietnia 2014 r., 4 sierpnia 2014 r.

Beneficjent wyjaśnił, że żaden z wniosków o płatność złożonych dotychczas nie został odrzucony przez IW/IP II.

Po weryfikacji wniosków o płatność pośrednią IW/IP II przekazała Beneficjentowi środki w łącznej wysokości 82 891,9 tys. zł, z tego: 5 438,4 tys. zł w 2012 r., 73 448,7 tys. zł w 2013 r. oraz 4 004,8 tys. zł w 2014 r. (do dnia 4 września 2014 r.).

Beneficjent zwrócił dofinansowanie w łącznej wysokości 109,8 tys. zł w wyniku autokorekty wniosków o płatność nr WNP-POIG.04.05.01-00-021/10-04 i WNP-POIG.04.05.01-00-021/10-05.¹⁹

¹⁸ Wyjaśnienia zawarte w piśmie Zarządu Stora Enso Narew Sp. z o.o. z dnia 17 października 2014 r. skierowanym do kontrolera NIK.

¹⁹ Na podstawie Protokołu kontroli UKS w Białymstoku nr UKS2091/WIE/722/70/13/41/015 z dnia 5 lutego 2014 r. (str. 46-47) NIK ustaliła, że w dniach 13 i 28 sierpnia 2013 r. Beneficjent zwrócił dofinansowanie w wysokości 97 tys. zł z powodu autokorekty Wniosku o płatność pośrednią nr WNP-POIG.04.05.01-00-021/10-04. Na podstawie Protokołu kontroli UKS w Białymstoku nr UKS2091/WIE/722/1/14/60/015 z dnia 31 lipca 2014 r. (str. 35) NIK ustaliła, że w dniu 2 października 2013 r. Beneficjent zwrócił dofinansowanie w wysokości 12,8 tys. zł z powodu stwierdzenia przez Beneficjenta błędnego zafakturowania przez dostawcę dwa razy tych samych towarów. Wydatki ujęto we Wniosku o płatność pośrednią nr WNP-POIG.04.05.01-00-021/10-05.

Do dnia 23 października 2014 r. Beneficjent otrzymał dofinansowanie w wysokości 82 748,8 tys. zł, tj. 91% kwoty dofinansowania przyznanego w umowie o dofinansowanie.

Beneficjent nie wnosił zastrzeżeń do terminowości rozpatrywania wniosków o płatność i dokonywania wypłat.

Na koniec 2012 r. Beneficjent zrealizował na poziomie zakładanym trzy wskaźniki produktu, dotyczące zakupu kompletu urządzeń, wagi towarowej, i kompletu kotłów rezerwowych oraz jeden wskaźnik rezultatu (liczba miejsc pracy – 117 etatów). Dwa wskaźniki produktu Beneficjent zrealizował na poziomie wyższym od zakładanego, tj. wskaźnik powierzchnia wydzierżawionych gruntów, zakładany: 13 ha, osiągnięty: 13,1659 ha, wskaźnik powierzchnia zakupionych gruntów, zakładany - 1,2 ha, osiągnięty - 2,5262 ha.

Na koniec 2013 r. Beneficjent zrealizował na poziomie zakładanym sześć wskaźników produktu, dotyczących zakupu: jednej maszyny papierniczej wraz z wyposażeniem i infrastrukturą towarzyszącą, 16 wózków widłowych, trzech kompletów instalacji oraz jednego kompletu urządzeń i wyposażenia działu badawczo-rozwojowego i jednego kompletu aplikacji stanowiących innowacje organizacyjne, a także dwóch akcji marketingowych przygotowanych i rozpoczętych w okresie realizacji projektu.

Na koniec 2013 r. Beneficjent zrealizował na poziomie zakładanym siedem wskaźników rezultatu, dotyczących: utworzenia miejsc pracy (157 etatów), wprowadzenia do produkcji dwóch nowych wyrobów, wprowadzenie jednej innowacji organizacyjnej lub marketingowej, utworzenie własnego działu B+R, nawiązanie współpracy z trzema podmiotami z sektora MSP, uzyskanie trzech praw własności przemysłowej, które zostaną wykorzystane w projekcie oraz nawiązanie z jednym podmiotem współpracy w zakresie realizowania polityki równych szans.

Na koniec 2013 r. Beneficjent zrealizował trzy wskaźniki produktu na poziomie wyższym od zakładanego. Wskaźnik zwiększenie zużycia makulatury, zakładany – 150 tys. ton/rok, osiągnięty - 333,87 tys. ton/rok. Wskaźnik zmniejszenie zużycia energii cieplnej na jednostkę produktu, zakładany 5,5 GJ/tonę, osiągnięty: 5,8 GJ/tonę. Wskaźnik zmniejszenie zużycia wody na jednostkę produktu, zakładany 8,7 m³/tonę, osiągnięty: 9,8 m³/tonę.

Na koniec 2013 r. Beneficjent nie osiągnął dwóch zakładanych wskaźników rezultatu, tj. zmniejszenia zużycia energii elektrycznej na jednostkę produktu do 527,77 kWh/tonę, (wskaźnik osiągnięty 515 kWh/tonę) oraz prowadzenia jednego nowego projektu B+R. Przyczyną nieosiągnięcia zakładanego zmniejszenia zużycia energii elektrycznej na jednostkę produktu było zwiększone zużycie energii elektrycznej w fazie rozruchu oraz przedłużenie tej fazy poza I kwartał 2013 r. jak też nieosiągnięcie w 2013 r. pełnej wydajności przez maszynę papierniczą. Proces stabilizacji produkcji trwał do IV kwartału 2013 r. Realizację drugiego z ww. wskaźników uzależniono, na życzenie Instytutu Papiernictwa i Poligrafii Politechniki Łódzkiej, od wejścia w życie umowy o współpracy zawartej w dniu 7 listopada 2012 r. pomiędzy Beneficjentem a tym Instytutem. Zgodnie z art. 10 ust. 3 tej umowy, będzie ona obowiązywać od dnia następnego po dniu powiadomienia Beneficjenta o zatwierdzeniu przez KE wniesienia wkładu finansowego z EFRR do projektu. Z uwagi na brak decyzji KE²⁰, nie rozpoczęto prac badawczo-rozwojowych

²⁰ Z uwagi na to, iż projekt zalicza się do dużych projektów zgodnie z art. 39 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006, IZ złożyła w grudniu 2012 r. do KE wniosek o potwierdzenie wkładu finansowego dotyczącego projektu²⁰. KE zgłosiła pytania dotyczące realizowanego projektu, które IW/IP II przekazała beneficjentowi drogą elektroniczną w dniu 28 marca 2014 r. Na żądanie IW/IP II Beneficjent przekazał w lipcu 2014 r. wyjaśnienia dotyczące kwestii podniesionych przez KE (m.in. wydanych decyzji środowiskowych, wpływu projektu na zanieczyszczenie środowiska naturalnego, umieszczania wydanych decyzji środowiskowych w miejscu publicznym, wniosku o wsparcie złożonego w 2008 r. przez spółkę Stora Enso Poland SA., celów i strategii rozwojowych spółek Stora Enso Poland i Stora Enso Narew, kosztów niekwalifikowanych związanych z projektem, polityki zatrudnienia, innowacyjności zakładu produkcyjnego, współpracy z przedsiębiorstwami zewnętrznymi, wskaźników

określonych w umowie. Dział badawczo-rozwojowy został utworzony i wyposażony w odpowiednią aparaturę.²¹

Na koniec 2015 r. Beneficjent powinien osiągnąć trzy wskaźniki produktu, tj.: wybudowania budynków, budowli i obiektów o powierzchni 50,51 tys. m³, wybudowania ujęcia wody oraz zagospodarowania terenów o powierzchni 79,49 tys. m³, a także dwa wskaźniki rezultatu: wprowadzenia jednej technologii środowiskowej lub rozwój eko-produktu, oraz przystosowania zakładów produkcyjnych do potrzeb osób niepełnosprawnych.

(dowód: akta kontroli str. 36-1372)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Wnioski o płatność pośrednią, złożone przez Beneficjenta do weryfikacji IW/IP II wymagały wielokrotnych poprawek, polegających na uzupełnianiu, korygowaniu i składaniu dodatkowych wyjaśnień. W rezultacie proces weryfikacji i akceptacji wydłużał się. Na podstawie pisemnych informacji przekazanych Beneficjentowi przez IW/IP II²² NIK ustaliła daty złożenia przez Beneficjenta wniosków o płatność pośrednią i wnoszenia do nich poprawek, tj.:
 - wniosek WNP-POIG.04.05.01-00-21/10-01, złożony w dniu 2 maja 2012 r., uzupełniany i korygowany w dniach: 9 sierpnia, 9 października, 2, 8, 15 i 28 listopada 2012 r.,
 - wniosek WNP-POIG.04.05.01-00-21/10-02 złożony w dniu 31 lipca 2012 r., uzupełniony i skorygowany w dniu 21 listopada, 3, 5, 18, 20 grudnia 2012 r., 25 stycznia 2013 r.,
 - wniosek WNP-POIG.04.05.01-00-21/10-03 złożony w dniu 11 lutego 2013 r., uzupełniony i skorygowany 13, 21, 26 lutego, 5, 12, 13, 21 marca 2013 r.,
 - wniosek WNP-POIG.04.05.01-00-21/10-04 złożony w dniu 30 kwietnia 2013 r., uzupełniony i skorygowany 10, 21, 23 maja 2013 r.,
 - wniosek WNP-POIG.04.05.01-00-21/10-05 złożony w dniu 31 lipca 2013 r., uzupełniony 1 sierpnia 2013 r.,
 - wniosek WNP-POIG.04.05.01-00-21/10-06 złożony w dniu 7 listopada 2013 r., uzupełniony 8, 12, 15, 18, 19 listopada 2013 r.,
 - wniosek WNP-POIG.04.05.01-00-21/10-07 złożony w dniu 29 stycznia 2014 r., uzupełniony 11, 18, 19 lutego 2014 r.,
 - wniosek WNP-POIG.04.05.01-00-21/10-08 złożony w dniu 29 kwietnia 2014 r., uzupełniony 7, 9, 13 maja 2014 r.,
 - wniosek WNP-POIG.04.05.01-00-21/10-09 złożony w dniu 4 sierpnia 2014 r., uzupełniony 19, 20 sierpnia 2014 r.

zaprezentowanych we wniosku zgłoszeniowym. W dniu 2 września 2014 r. IW/IP II poinformowała Beneficjenta w mailu, że potrzebna jest modyfikacja dokumentacji, ponieważ KE w rozmowach roboczych z IZ stwierdziła, że stopa zwrotu z kapitału krajowego w tym projekcie jest bardzo wysoka (27%) i zdaniem KE będzie bardzo trudno uzyskać decyzję dla tego projektu. IZ widzi dwie możliwości, z których druga wydaje się bardziej efektywna, tj. 1) zastosować inny sposób obliczenia wartości rezydualnej, 2) zmienić sposób prezentacji finansowania projektu (potraktować pożyczkę wewnątrzkorporacyjną jako wkład własny beneficjenta, a nie jako zobowiązanie długoterminowe spłacane przez lata).

²¹ Według wyjaśnień Beneficjenta zawartych w Protokole kontroli nr UKS2091/WIE/722/45/13/22/015 z dnia 1 sierpnia 2013 r. oraz wyjaśnień złożonych przez Beneficjenta dla kontrolera NIK w piśmie z dnia 22 października 2014 r.

²² Ustalenia na podstawie pism Departamentu Wdrażania Programów Operacyjnych MG z dnia: 25 czerwca 2012 r. (DPO-IV-63511-211/1/1/12 L.dz. 3201), 13 lutego 2013 r. (DPO-IV-63511-283/3/12 L.dz.750/13), 10 kwietnia 2013 r. (DPO-IV-63511-20/4/13 L.dz.1845), 28 czerwca 2013 r. (DPO-IV-63511-119/1/13 L.dz.3841/13), 17 września 2013 r. (DPO-IV-63511-298/1/13 L.dz.6342/13), 16 grudnia 2013 r. (DPO-IV-63511-538/1/13 L.dz.9706/13), 18 marca 2014 r. (DPO-IV-63511-74/1/14 L.dz.2528/14), 11 czerwca 2014 r. (DPO-IV-63511-252/1/14 L.dz.5390), 23 września 2014 r. (DPO-IV-63511-445/1/14 L.dz.8237/14) oraz daty Kancelarii Ogólnej MG odnotowanej na piśmie Spółki do Dyrektora Departamentu Wdrażania Programów Operacyjnych MG z dnia 30 lipca 2012 r.

Korekty, uzupełnienia i wyjaśnienia następowały z powodu m.in. braku potwierdzenia „za zgodność z oryginałem” na dokumentach księgowych i dokumentach potwierdzających wydatki, braku opisów na dokumentach księgowych²³, błędnie wyliczonych kwot²⁴, autokorekty Beneficjenta. Skala korekt była znaczna. Kwoty dofinansowania zadeklarowane przez Beneficjenta w pierwotnie złożonych dziewięciu wnioskach o płatność (odpowiednio: 7 995,0 tys. zł, 4 299,0 tys. zł, 17 308,8 tys. zł, 10 809,7 tys. zł, 29 766,2 tys. zł, 12 003,3 tys. zł, 2 968,1 tys. zł, 511,7 tys. zł, 573,0 tys. zł) były wyraźnie wyższe od kwot zweryfikowanego i otrzymanego dofinansowania w sześciu przypadkach (odpowiednio: 5 438,4 tys. zł, 3 821,8 tys. zł, 17 234,6 tys. zł, 10 809,7 tys. zł, 29 761,9 tys. zł, 11 820,6 tys. zł, 968,1 tys. zł, 511,7 tys. zł, 525,1 tys. zł).

W celu otrzymania dofinansowania Beneficjent był zobowiązany do przedłożenia IW/IP II prawidłowo wypełnionego oraz kompletnego wniosku o płatność w formie papierowej – tożsamej z wersją elektroniczną (o tożsamości obu wersji wniosku o płatność rozstrzyga suma kontrolna), zgodnie z §7 ust. 1 umowy o dofinansowanie.

Beneficjent wyjaśnił²⁵, że przyczyną podstawową nieprawidłowego wypełniania wniosków o płatność był brak wiedzy na temat wszystkich wymogów w zakresie dokumentacji oraz brak dostępnych źródeł dla uzupełnienia wiedzy. Beneficjent zapoznał się z wszelkimi dostępnymi materiałami, korzystał z usług wyspecjalizowanej firmy i nie był w stanie spełnić wszystkich wymagań IW/IP II przy pierwszym Wniosku o płatność. Projekt był bardzo skomplikowany, wystąpiła ogromna ilość dokumentów przedkładanych IW/IP II, również w języku angielskim, co wymagało tłumaczenia na język polski. Pojawiały się błędy w dokumentacji źródłowej oraz wątpliwości w zakresie kwalifikowalności poszczególnych kategorii wydatków.

(dowód: akta kontroli str. 513, 851-1179, 1206-1218, 1229-1240, 1243, 1351-1372)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność w badanym obszarze.

1.4. Poprawność dokumentowania zdarzeń gospodarczych związanych z realizacją projektu.

Opis stanu faktycznego

IW/IP II przeprowadziła u Beneficjenta cztery kontrole w dniach: 5-7 czerwca, 27-30 sierpnia, 17-19 grudnia 2013 r. oraz 15-17 września 2014 r.²⁶ Wyniki trzech kontroli przedstawiono w Informacjach pokontrolnych w ramach PO IG 2007-2013, poddziałanie 4.5.1 POIG, z dnia 10 lipca i 24 października 2013 r. oraz 31 stycznia 2014 r. Beneficjent poinformował NIK, że wyników ostatniej kontroli nie otrzymał do dnia 17 października 2014 r. W informacji pokontrolnej z dnia 10 lipca 2013 r. IW/IP II przekazała Beneficjentowi dwa zalecenia do wykonania w ciągu 30 dni od dnia doręczenia informacji pokontrolnej:

- wprowadzenia podziału kosztów związanych z projektem na koszty kwalifikowane i koszty niekwalifikowane w ramach prowadzonej informatycznej

²³ Ustalenia na podstawie pisma MG z dnia 25 czerwca 2012 r. DPO-IV-63511-211/1/1/12 L.dz. 3201, skierowanego do Beneficjenta.

²⁴ Według informacji zawartej w piśmie MG z dnia 16 grudnia 2013 r. DPO-IV-63511-538/1/13 L.dz.9706/13, skierowanego do Beneficjenta.

²⁵ Wyjaśnienia zawarte w piśmie z dnia 22 października 2014 r. skierowanym do kontrolera NIK.

²⁶ Ustalenie na podstawie wyjaśnień Zarządu Spółki z dnia 17 października 2014 r. dla kontrolera NIK.

- ewidencji księgowej i przesłanie do IW/IP II wydruku potwierdzającego wprowadzenie podziału kosztów,
- oznaczenie sprzętów, zakupionych w ramach projektu, naklejkami informującymi o współfinansowaniu ich zakupu ze środków EFRR.

W wyniku nieuwzględnienia przez IW/IP II zastrzeżeń Beneficjenta do zaleceń IW/IP II, w dniu 29 września 2013 r. Beneficjent poinformował IW/IP II, że podjął działania w celu właściwego prowadzenia ewidencji księgowej dla realizowanego projektu oraz właściwego informowania opinii publicznej o projekcie i jego promocji. Beneficjent powiadomił, że na podstawie art. 12 ust. 5 ustawy o rachunkowości, księgi rachunkowe Spółki za lata 2011 i 2012 są trwale zamknięte i nie może dokonywać w nich żadnych zapisów uzupełniających. Natomiast środki trwałe, powstałe w wyniku inwestycji zostały przyjęte do ewidencji księgowej w czerwcu 2013 r., zatem uzupełnienie zapisów o informację o dofinansowaniu ze środków EFRR jest możliwe wyłącznie w odniesieniu do tego rozliczenia. Beneficjent zaksięgował środki trwałe z kodem „GRANT UE” oraz nadał kod „GRANT UE” dokumentom „OT”. Dla wyodrębnienia ewidencji księgowej związanej z wydatkami na projekt wydzielono na koncie księgowym „rozliczenie inwestycji” poszczególne zlecenia inwestycyjne. Opis sposobu ewidencjonowania Beneficjent zamieścił w Polityce rachunkowości Spółki. W piśmie z dnia 29 września 2013 r. Beneficjent poinformował IW/IP II o oznaczeniu środków trwałych zakupionych w ramach projektu naklejkami informującymi o współfinansowaniu z EFRR.

Od czasu wykonania powyższych zaleceń, Beneficjent prowadził dla projektu (zgodnie z §7 ust. 14 umowy o dofinansowanie) odrębną informatyczną ewidencję księgową, umożliwiającą identyfikację wszystkich transakcji oraz poszczególnych operacji bankowych związanych z projektem oraz podziału kosztów na kwalifikowane i niekwalifikowane. System wydzielonego prowadzenia ksiąg rachunkowych/odpowiedni kod księgowy zapewnia powiązanie każdej transakcji z operacją zarejestrowaną na dowodzie księgowym.

Beneficjent dysponował dokumentami potwierdzającymi zgodność realizacji projektu z warunkami umowy o dofinansowanie. Dowody księgowe dotyczące płatności związanych z realizacją projektu faktycznie dotyczyły działań wynikających z projektu. Realizowane płatności na rzecz wykonawców były przeprowadzane przy wykorzystaniu rachunku bankowego Beneficjenta i rachunku bankowego wykonawcy podanego na fakturze. Płatności w ramach projektu zostały dokonane w okresie kwalifikowalności wydatków.

Realizacja projektu została rozpoczęta w okresie kwalifikowalności wydatków, tj. od dnia 1 stycznia 2011 r.

Beneficjent posiadał dokumentację finansową potwierdzającą dokonanie zakupów objętych projektem.

Beneficjent nie posiadał kopii złożonych wniosków o płatność w formie papierowej. W celu otrzymania dofinansowania Beneficjent był zobowiązany do przedłożenia IW/IP II prawidłowo wypełnionego oraz kompletnego wniosku o płatność w formie papierowej – tożsamej z wersją elektroniczną (§7 ust. 1 umowy o dofinansowanie). Beneficjent posiadał elektroniczne wersje złożonych wniosków o płatność. Dokumentacja w wersji elektronicznej była przechowywana tylko na wewnętrznym dysku N.

Oceny poprawności dokumentowania operacji gospodarczych związanych z realizacją projektu NIK dokonała na podstawie wyników skontrolowanej próby wydatków kwalifikowanych w kwocie ponad 440 mln zł, tj. ok. 75% kwoty wydatków kwalifikowanych przyznanej Beneficjentowi w umowie o dofinansowanie.

Beneficjent informuje opinię publiczną o otrzymaniu dofinansowania na realizację projektu ze środków PO IG (§11 umowy o dofinansowanie) i podjął działania promocyjne podkreślające znaczenie pomocy finansowej z UE, tj.: ustawił tablicę informacyjną przy wjeździe na teren zakładu, zamieścił informacje o uzyskaniu dofinansowania na swojej stronie internetowej, prowadzi korespondencję dotyczącą projektu na papierze firmowym zawierającym logo UE i PO IG, przechowuje dokumentację w segregatorach oznakowanych zgodnie z wymogami PO IG.

(dowód: akta kontroli str. 36-1372)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Na tablicy informującej o projekcie, zlokalizowanej przy bramie wjazdowej do siedziby Beneficjenta oraz na stronie internetowej www.storaensonarew.pl Beneficjent zamieścił nazwę projektu „Budowa Zakładu Produkcyjnego Maszyna Papiernicza MP5”, niezgodną z nazwą projektu „Wdrożenie innowacji technologicznej i produktowej w branży papierniczej”, określoną w umowie o dofinansowanie. Beneficjent wyjaśnił NIK, że kierując się informacjami zawartymi w Przewodniku w zakresie promocji projektów finansowanych w ramach PO IG 2007-2013 dla beneficjentów i instytucji zaangażowanych we wdrażanie programu, zamieścił tytuł wskazujący na budowę zakładu. Beneficjent poinformował NIK, że tablica informująca o projekcie została umieszczona przed podpisaniem umowy o dofinansowanie.

W wyniku kontroli NIK Beneficjent zmienił nazwę projektu na prawidłową na swojej stronie internetowej oraz na tablicy informującej o projekcie.

(dowód: akta kontroli str. 211, 274, 1344-1350)

2. Beneficjent nie przechowywał danych dotyczących realizacji projektu w wersji elektronicznej w sposób gwarantujący należyte bezpieczeństwo informacji. Dokumentacja w wersji elektronicznej była przechowywana tylko na wewnętrznym dysku N. W ocenie NIK, dla bezpieczeństwa informacji, dane w wersji elektronicznej należy przechowywać na co najmniej dwóch nośnikach (wewnętrznym i zewnętrznym).

Beneficjent nie posiadał kopii złożonych wniosków o płatność w wersji papierowej.

(dowód: akta kontroli str. 1240, 1244)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność w badanym obszarze.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁷, wnosi o:

1. Prawidłowe i kompletne wypełnianie wniosków o płatność w terminach określonych w Harmonogramie płatności.
2. Właściwe przechowywanie i pełne kompletowanie dokumentacji związanej z realizowanym projektem.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Gospodarki, Skarbu Państwa i Prywatyzacji Najwyższej Izby Kontroli.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 20 stycznia 2015 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Gospodarki,
Skarbu Państwa i Prywatyzacji

Dyrektor
(-) Sławomir Grzelak

.....
podpis

²⁷ Dz.U. z 2012 r., poz.82 ze zm.